

OTSUS

04.10.2024 nr 7-10/2024-022

Elering AS elektrienergia bilansilepingu tüüptingimuste kooskõlastamise kohta

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektrituruseaduse (edaspidi ELTS) § 93 lõike 6 punkti 1 kohaselt kontrollib Konkurentsiamet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2019/943 ning selle alusel kehtestatud komisjoni määrustes sätestatud tingimuste täitmist.

ELTS § 93 lõige 6 punkti 6 kohaselt Konkurentsiamet väljastab ELTS-is sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid.

Euroopa Komisjoni Määrusega (EL) 2017/2195 kehtestati elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (edaspidi ka EBGLvõi EBGL määrus)¹.

EBGL artikkel 5 lõige 4 punkti c kohaselt peavad juhtumipõhiselt iga asjaomase liikmesriigi kõigi reguleerivate asutuste heakskiidu saama tasakaalustamisega seotud tingimused vastavalt artiklile 18.

ELTS § 53 lõike 4 kohaselt kooskõlastab süsteemihaldur Konkurentsiametiga bilansilepingu tüüptingimused. Konkurentsiamet ei kooskõlasta tüüptingimusi, kui tüüptingimus ei ole kooskõlas ELTS-iga või kui tüüptingimuse sisu, väljendusviis või esituslaad on ebatavaline või arusaamatu võlaõigusseaduse § 37 lõike 3 tähenduses või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse § 42 tähenduses.

ELTS § 38 lõike 2 kohaselt on süsteemihalduriks põhivõrguettevõtja. Eesti Vabariigi territooriumil on põhivõrguettevõtjaks Elering AS.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lõike 1 kohaselt esitatakse haldusmenetluse algatamiseks haldusorganile vabas vormis avaldus (taotlus).

2. Menetlusosalised

---

¹ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A02017R2195-20220619>

Elering AS, aadress Kadaka tee 42, 12915 Tallinn; registrikood 11022625; e-post info@elering.ee.

3. Asjaolud ja menetluse käik

14.11.2022 esitas Elering AS (edaspidi Elering) Konkurentsiametile taotluse elektrienergia bilansilepingu tüüptingimuste (Tüüptingimused) ja elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse metoodika (Metoodika) kooskõlastamiseks.

Elering tõi taotluses välja Tüüptingimuste muutmise vajaduse, kuna Balti süsteemihaldurid muutsid alates 01.01.2022 bilansienergia hinna metoodikat tulenevalt EBGL nõuetest, mis näeb ette, et tunnil, mil reguleerimisi ei aktiveerita, peaks eabilansi hinnaks olema esimene reguleerimispakkumise hind. Nimetatud metoodika muudatus aga põhjustas turuosaliste poolset negatiivset tagasisidet tulenevalt Balti reguleerimisturu pakkumiste kallistest hindadest. Kuna Põhjamaade süsteemihaldurid jäid edasi kasutama aktiveerimata tundidel päev-ette elektribörsi hinda ning selleks sõnastasid metoodika lisakomponendiga, mis tuletatakse välitud reguleerimisenergia väärtuse ja päev-ette elektribörsi hinna erinevusena, plaanivad Balti süsteemihaldurid võtta kasutusele sama metoodika ja sõnastuse.

Konkurentsiamet viis perioodil 28.11.2022 kuni 06.01.2023 Tüüptingimuste ja Metoodika osas läbi avaliku konsultatsiooni². Avaliku konsultatsiooni raames Tüüptingimuste osas turuosaliste tagasisidet ei laekunud.

06.06.2023 esitas Elering Konkurentsiametile taotluse koos muudetud Tüüptingimustega kooskõlastamiseks.

Elering põhjendas tüüptingimuste muutmise vajadust (kokkuvõtvalt) seoses tsentraalse tarbimise juhtimise selgitusmudeli rakendamisega reguleerimisturul.

Elering viis perioodil 31.03.2023 kuni 01.05.2023 Tüüptingimuste osas läbi avaliku konsultatsiooni³. Elering esitas Konkurentsiametile koos Tüüptingimuste kooskõlastamise taotlusega ka avaliku konsultatsiooni raames laekunud ettepanekud ning Eleringi poolt koostatud vastused turuosaliste käest laekunud tagasisidele.

25.07.2023 pöördus Konkurentsiamet Eleringi poole seoses Tüüptingimustes sätestatud süsteemihalduri ja bilansihalduri vahelise andmevahetusprotsessiga.

25.07.2023 vastas Elering Konkurentsiametile.

28.07.2023 esitas Konkurentsiamet Eleringile ettepaneku Tüüptingimuste muutmise osas seoses süsteemihalduri ja bilansihalduri vahelise andmevahetusprotsessiga.

04.08.2023 vastas Elering Konkurentsiametile ettepaneku osas.

18.03.2024 toimus Konkurentsiameti ja Eleringi esindajate vaheline kohtumine. Kohtumisel selgitasid Konkurentsiameti esindajad, et sama taotlusel alusel esitatud Tüüptingimusi ning Metoodikat menetleb Konkurentsiamet sama menetluse raames ning tingituna Metoodika pikast menetlusajast on ka Tüüptingimuste menetlus samas ajaraamis. Eleringi esindajad kinnitasid, et Elering kavatseb esitada veelkord muudetud Tüüptingimused Konkurentsiametile kooskõlastamiseks ning sellest lähtuvalt 14.12.2022 ja 06.06.2023 esitatud Tüüptingimustele Elering kooskõlastust ei soovi.

19.08.2024 esitas Elering Konkurentsiametile taotluse koos muudetud Tüüptingimustega

---

² <https://www.konkurentsiamet.ee/elekter-gaas-soojus-ja-vesi/konsultatsioonid>

³ <https://elering.ee/loppenud-konsultatsioonid?page=1#tab2000>

kooskõlastamiseks.

Elering on esitatud taotluses kirjeldanud Tüüptingimuste muudatusi kokkuvõtvalt järgnevalt:

1. Tüüptingimused kehtivad alates Eesti elektrisüsteemi liitumisest üleeuroopalise käsitsi käivitavate sageduse taastamise reservide (mFRR) platvormiga (MARI) mFRR standardtoodete vahetamiseks. Samuti lõpeb sellega Baltikumi senine reguleerimisturg ning Balti bilansiirkonna põhine süsteemi juhtimine ja selgitamine.
2. Planeerimise vaates näeb muudatus ette, et bilansi plaanid esitatakse MW ühikutes, mitte MWh.
3. Eabilansi hind saab olema aktiveeritud automaatselt käivitatava sageduse taastamise reservi (aFRR) ja mFRR kaalutud keskmine hind, samuti võtab hinnastamine arvesse strateegilise reservi hinda.
4. Süsteemihaldur lisab bilansienergia hinnale kuu keskmise neutraalsuskomponendi perioodini kuni on rakendanud bilansiteenuse muud tariifid, mis edaspidi katab süsteemivälise avatud tarne ja muude kulude finantsneutraalsuse.
5. Tüüptingimustega koos rakendab süsteemihaldur tsentraalse tarbimise juhtimise selgitusmodeli.

Elering on perioodil 17.06.2024 kuni 21.07.2024 Tüüptingimuste osas läbi viinud avaliku konsultatsiooni⁴. Elering esitas Konkurentsiametile koos Tüüptingimuste kooskõlastamise taotlusega ka avaliku konsultatsiooni raames laekunud ettepanekud ning Eleringi poolt koostatud vastused turuosaliste käest laekunud tagasisidele.

01.10.2024 toimus Konkurentsiameti ja Eleringi esindajate vaheline kohtumine.

01.10.2024 saatis Konkurentsiamet Eleringile seisukohad ja ettepanekud Tüüptingimuste osas.

03.10.2024 esitas Elering muudetud Tüüptingimused kooskõlastamiseks Konkurentsiametile, olles võtnud arvesse Konkurentsiameti 01.10.2024 seisukohti ja ettepanekuid.

4. Konkurentsiameti hinnang kooskõlastamiseks esitatud Tüüptingimuste osas

Konkurentsiamet töötas esitatud taotluse läbi ning leidis, et see on põhjendatud ja taotlus kuulub rahuldamisele. Alljärgnevalt on välja toodud olulisemad ning konsultatsiooni käigus diskussiooni tekitanud kooskõlastamisele kuuluvate Tüüptingimuste punktid:

1. Elering tegi ettepaneku täiendada Tüüptingimuste punkti 1 punkte 1.1, 1.5 ja 1.6 järgmise sõnastusega:
  - 1.1. *Käesolevad “Elektrienergia bilansilepingu tüüptingimused” (edaspidi: tüüptingimused) määravad kindlaks Elering AS (edaspidi: süsteemihaldur) ja bilansihalduri õigused ja kohustused elektrienergia bilansilepingu (edaspidi ka: bilansileping või leping) täitmisel;*
  - 1.5. *Käesolevad tüüptingimused on koostatud lähtuvalt siseriiklikust õigusest ning Komisjoni Määruses (EL) 2017/2195 põhimõtete alusel. Seaduse või määrusega vastuolus olev tüüptingimus on tühine.*
  - 1.6. *Käesolevad tüüptingimused kehtivad alates Eesti elektrisüsteemi liitumisest üleeuroopalise käsitsi käivitavate sageduse taastamise reservide platvormiga mFRR standardtoodete vahetamiseks.*

---

⁴ <https://elering.ee/loppenud-konsultatsioonid#tab2185>

Konkurentsiamet on seisukohal, et Tüüptingimuste üldsätete täiendamine on põhjendatud lepingupoolte selguse huvides.

2. Elering tegi ettepaneku täiendada Tüüptingimuste punkti 2 punkte 2.1, 2.4., 2.5., 2.7, 2.8, 2.9, 2.10., 2.11., 2.12, 2.14., 2.15., 2.16, 2.17, 2.18., 2.19. ja 2.20. järgmise sõnastusega:

Tüüptingimustes kasutatakse mõisteid õigusaktides sätestatud tähenduses või alljärgnevas tähenduses, vastuolude korral lähtutakse seadusest:

2.1. Agregaator - juriidiline isik, kes korraldab süsteemihaldurile reguleerimisreservi pakkumise tegemist tarbimise või tootmisvõimsuste koondamise teel;

2.4. Bilansienergia hind - hind, olgu see positiivne, null või negatiivne, mis arvutatakse iga selgitusperioodi ja bilansienergia suuna kohta. Süsteemihaldur arvutab bilansienergia hinna vastavalt Komisjoni Määruse (EL) 2017/2195 artiklis 55 sätestatud põhimõtete kohaselt;

2.5. Bilansienergia kogumaksumus - summa, mis saadakse vastava bilansienergia koguse ja bilansienergia hinna korrutamise teel;

2.7. Bilansipiirkond - bilansihaldur ja tema katkematus avatud tarnete ahelas olevad turuosalisused;

2.8. Bilansiteenuse tasud –bilansiteenuse administratiivkulu, tasakaalustamise neutraalsuskulu ja reguleerimisvõimsuse hankimise kulu;

2.9. Bilansiteenuse kogumaksumus - summa, mis saadakse bilansienergia kogumaksumuse ja bilansiteenuse tasu summana;

2.10. Bilansienergia - bilansihalduri jaoks süsteemihalduri poolt arvutatud elektrienergia kogus, mis näitab iga selgitusperioodi lõikes erinevust mõõdetud tarne ja määratud tarne vahel ning samuti võttes arvesse reguleerimisenergia tarnet vastava bilansihalduri bilansipiirkonnast. Süsteemihaldur arvutab bilansihaldurile bilansienergia vastavalt Komisjoni Määruse (EL) 2017/2195 artiklis 54 sätestatud põhimõtete kohaselt;

2.11. Elektrisüsteem – Eesti territooriumil asuv elektri tootmise ja edastamise tehniline süsteem, mille moodustavad Eestis asuvad elektrijaamad ning neid üksteisega ja tarbijatega ühendav võrk koos vastavate juhtimis-, kaitse- ja sidesüsteemidega;

2.12. Kauplemisperiood - täistund või veerandtund. Täistunni korral on päeva esimene kauplemisperiood 00.00 kuni 01.00 ning päeva viimane kauplemisperiood 23.00 kuni 00.00. Veerandtunni korral vastavalt 00.00 kuni 00.15 ja 23.45 kuni 00.00 vastavalt bilansiplaani esitamise ajatsoonile. Pärast 15-minuti kauplemisperioodi juurutamist esitatakse bilansiplaani tarnekavad 0,1 MW täpsusega ning MW võimsusühikis;

2.14. Neutraalsuskomponent – bilansienergia hinna arvutamisel kasutatav kulupõhine lisakomponent, mida süsteemihaldur rakendab finantsneutraalsuse tagamiseks;

2.15. Neutraalsuskulu – kulu või tulu, mis moodustab täiendavatest elektrisüsteemi tasakaalustamise kuludest ja tuludest, mida süsteemihaldur aruandeperioodil kandis vahena bilansihalduritele bilansienergia, reguleerimisenergia ning süsteemivälise avatud tarne ostust ja müügist

2.16. Reguleerimisenergia tarne - süsteemihalduri poolt bilansi tagamiseks tellitud reguleerimispakkumise energia, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega;

2.17. Reguleerimisenergia hind - bilansienergia hinna arvutamisel kasutatav peamine hinnakomponent nendel selgitusperioodidel, mil Eesti süsteemihaldur on reguleerimisenergiat aktiveerinud;

2.18. *Selgitusperiood – täistund või veerandtund, mille kohta bilansienergia on arvutatud vastavalt bilansiselgituse esitamise ajatsoonile. Kuni 01.01.2025 00:00 on selgitusperioodi pikkuseks täistund. Alates 01.01.2025 00:00 on selgitusperioodi pikkuseks veerandtund;*

2.19. *Välditud reguleerimisenergia väärtus – bilansienergia hinna arvutamisel kasutatav referentshind nendel selgitusperioodidel, mil Eesti süsteemihaldur ei ole reguleerimisenergiat aktiveerinud;*

2.20. *Stiimul komponent – bilansienergia hinna arvutamisel kasutatav täiendav komponent nendel selgitusperioodidel, mil Eesti süsteemihaldur ei ole reguleerimisenergiat aktiveerinud ning on Eesti hinnapiirkonnas soodsaima aktiveerimata reguleerimispakkumise hinna ja vastava kauplemisperioodi päev-ette turu hinna hinnavahe;*

Konkurentsiamet on seisukohal, et Tüüptingimustesse uute mõistete sisse toomine ja mõistete ajakohastamine on põhjendatud ja vajalik, et reguleerimisturul rakendada tsentraalse tarbimise juhtimise selgitusmudelit, ühineda üleeuroopalise MARI platvormiga ning et Tüüptingimused oleksid ühtlustatud bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse metoodikaga vastavalt ELTS § 53 lõikele 6 ja lisaks ka lepingupoolte selguse huvides. Samuti on Tüüptingimustes põhjendatud muudatusena sisse viidud bilansipaneerimise muudatus MWh energiaühikust ümber MW võimsusühikule, kuna pärast 15-minuti eabilansiperioodi juurutamist esitatakse bilansiplaani tarnekavad MW võimsusühikus.

3. Elering tegi ettepaneku täiendada Tüüptingimuste punkti 7 punkte 7.1.3, 7.2.5, 7.2.6 ja 7.2.7.3 järgmise sõnastusega:

7.1.3. *Süsteemihaldurile esitatav päev-ette ja päevasisesed bilansiplaani peavad olema tasakaalus kõikide kauplemisperioodide lõikes. Bilansiplaani päevasisesel korrigeerimisel, mis on tingitud bilansihalduri portfellis ettenägematul põhjusel tekkinud prognoositavast bilansienergiast, mille mõju kestab kauem kui üks tund võib bilansihaldur korrigeerida päevasisest bilansiplaani selliselt, et tasakaalus on kõik kauplemiseks suletud tunnid ning teiste tundide osas ei pea bilansiplaani olema tasakaalus.*

7.2.5. *Punktis 7.2.2 toodud juhtudel on bilansihaldur kohustatud esitama süsteemihaldurile korrigeeritud sh teiste bilansihalduritega kooskõlastatud omavaheliste tarnetega bilansiplaani nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui kella 16.30-ks;*

7.2.6. *Kui turuoperaator pole avaldanud päev-ette turuhindu ning turutehingute koguseid 14:30-ks, pikendab süsteemihaldur punktis 7.2.1 toodud bilansihaldurite bilansiplaani esitamise tähtaega ühe tunni võrra päev-ette turuhindade ja turutehingute avaldamise hetkest.*

7.2.7.3 *Kui on rakendunud punkt 7.2.6, siis 30 minuti jooksul pärast bilansihaldurite bilansiplaani esitamise tähtajast.*

Konkurentsiamet on seisukohal, et Tüüptingimuste punkti 7 sisse viidud muudatused on põhjendatud, kuna võimaldab turutulemuste avaldamise ja bilansiplaani esitamise tähtaegade vahele jätta vähemalt ühetunnise ajapuhvri.

4. Elering tegi ettepaneku täiendada Tüüptingimuste punkti 8 punkte 8.3, 8.3.3, 8.3.3.1, 8.3.5, 8.3.6, 8.3.7, 8.4, 8.4.1, 8.4.2, 8.5, 8.5.1 ja 8.6 järgmise sõnastusega:

8.3 *Süsteemihaldur on kohustatud bilansihaldurile iga selgitusperioodi kohta esitama aruande (edaspidi: bilansiaruanne), mis sisaldab järgmisi andmeid:*

8.3.3. *summaarsed reguleerimisenergia tarded süsteemihalduri ja bilansihalduri bilansiipiirkonnas olevate turuosaliste vahel, mis olid aktiveeritud süsteemihalduri tellimusel;*

8.3.3.1. *eraldi väljatooduna summaarsed tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarded bilansihalduri bilansiipiirkonnas ja nende tarnete maksumus.*

8.3.5. *bilansienergia hind ja ostetud ning müüdnud bilansienergia kogumaksumus;*

8.3.6. *bilansienergia kogumaksumus, bilansiteenuse kogumaksumus ja tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarnete kogumaksumus aruandeperioodil;*

8.3.7. *korrektsioonid eelmistel aruandeperioodidel ostetud või müüdnud bilansienergia kogumaksumuse, bilansiteenuse kogumaksumuse ja tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarnete kogumaksumuse kohta;*

8.4. *Esmane bilansi selgitamine toimub kuu lõikes alljärgnevalt:*

8.4.1. *mõõteandmed mõõtepunktide lõikes ja tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarded on pooltele kättesaadavad andmevahetusplatvormist;*

8.4.2. *esmise bilansiaruande jaoks arvestuskuu selgitusperioodide summaarsed mõõdetud tarded ja tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarded bilansihalduri bilansiipiirkonnas arvutatakse andmevahetusplatvormis iga järgneva kuu 8. kuupäevaks;*

8.5. *Lõpliku bilansi selgitamiseks:*

8.5.1. *lõpliku bilansiaruande jaoks summaarsed mõõdetud tarded ja tarbimise juhtimise reguleerimisenergia tarded bilansihalduri bilansiipiirkonnas arvutatakse andmevahetusplatvormis kaks kuud peale arvestuskuud 1.kuupäeval;*

5. *Elering tegi ettepaneku muuta Tüüptingimuste punkti 9 ning asendada vastav punkt täies mahus järgneva sõnastusega:*

9.1. *Süsteemihaldur lähtub bilansienergia hinna arvutamisel järgnevast:*

9.1.1. *Kui süsteemihaldur on aktiveerinud reguleerimisenergiat, on bilansienergia hinnaks*

aktiveeritud automaatsete ja manuaalsete sageduse taastamise reservide marginaalhindade kaalutud keskmine hind;

9.1.2. *Kui süsteemihaldur on aktiveeritud strateegilisi reserve, on bilansienergia hinnaks strateegilise reservi hind. Strateegilise reservi hind on kas saamata jäänud energia hind või päevasisese turu tehniline piirhind või aktiveeritud sageduse taastamise reservide marginaalhind, olenevalt sellest, milline on kõrgem;*

9.1.3. *Kui süsteemihaldur ei ole aktiveerinud reguleerimisenergiat ega strateegilisi reserve, on bilansienergia hinnaks välditud reguleerimisenergia väärtus koos stiimul komponendiga, mis saab summas olema võrdne Eesti hinnapiirkonna päev-ette hinnaga (Eesti hinnapiirkonnas reguleerimispakkumiste hinna ja päev-ette hinna erinevuse vahehind).*

9.2. *Süsteemihaldur määrab bilansienergia hinna sõltuvalt aktiveeritud reguleerimisenergiast:*

9.2.1. *juhul kui süsteemihaldur on selgitusperioodil teostanud üksnes ülesreguleerimist, kujuneb bilansienergia hinnaks ülesreguleerimise hind*

9.2.2. *juhul kui süsteemihaldur on selgitusperioodil teostanud üksnes allareguleerimist, kujuneb bilansienergia hinnaks allareguleerimise hind;*

9.2.3. *juhul kui süsteemihaldur on selgitusperioodil teostanud nii üles- kui ka allareguleerimist, määratakse bilansienergia hind sõltuvalt Eesti bilansihaldurite summaarsest bilansienergia suunast:*

9.2.3.1. *kui summaarne bilansienergia on negatiivne, kujuneb bilansienergia*

hinnaks ülesreguleerimise hind;

9.2.3.2. kui summaarne bilansienergia on positiivne, kujuneb bilansienergia hinnaks allareguleerimise hind;

9.3. Süsteemihaldur lisab bilansienergia hinnale kuu keskmise neutraalsuskomponendi perioodini kuni on rakendanud bilansiteenuse muud tariifid, mis katavad süsteemivälise avatud tarne ja muude kulude neutraalsustasu.

9.4. Bilansienergia hind selgitusperioodil ei sisalda administratiivtasusid.

Konkurentsiameti hinnangul on punkti 8 täiendamine ja punkti 9 muutmine Tüüptingimustes vajalik, et ühineda üleeuroopalise MARI platvormiga. Kuna alates MARI platvormiga ühinemisest lõpeb ka Baltikumi senine reguleerimisturg ning Balti bilansipiirkonna põhine süsteemi juhtimine ja selgitamine, on vastavad muudatused põhjendatud. Lisaks tagavad muudatused, et Tüüptingimused oleksid ühtlustatud bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse meetodikaga vastavalt ELTS § 53 lõikele 6.

6. Elering tegi ettepaneku lisada Tüüptingimustesse uue punktina 11 järgneva pealkirja ja sõnastusega:

11. Tarbimise juhtimise arvelduse eritingimused

11.1. Kui bilansihalduri bilansipiirkonnas on süsteemihaldur tellinud reguleerimisenergia aktiveerimise agregatori kaudu arveldavad süsteemihaldur ja bilansihaldur aktiveeritud reguleerimisenergia tärned punktis 11.1.1 ja 11.1.2 toodud viisil:

11.1.1. Ülesreguleerimise korral, mis tähendab tarbimisvõimsuse vähendamist bilansipiirkonnas, ostab süsteemihaldur bilansihaldurilt tarne reguleerimisenergia koguse mahus päev-ette turu Eesti hinnapiirkonna hinnaga;

11.1.2. Allareguleerimise korral, mis tähendab tarbimisvõimsuse suurendamist bilansipiirkonnas, müüb süsteemihaldur bilansihaldurile tarne reguleerimisenergia koguse mahus päev-ette turu Eesti hinnapiirkonna hinnaga.

11.2. tarbimise juhtimise reguleerimisenergia andmed on pooltele kättesaadavad andmevahetusplatvormist.

Konkurentsiamet on seisukohal, et punkti 11 lisamine Tüüptingimustesse on põhjendatud ja vajalik, et reguleerimisturul rakendada tsentraalse tarbimise juhtimise selgitusmudelit.

5. Kokkuvõte

ELTS § 53 lõike 4 kohaselt kooskõlastab süsteemihaldur Konkurentsiametiga bilansilepingu tüüptingimused. Konkurentsiamet ei kooskõlasta tüüptingimusi, kui tüüptingimus ei ole kooskõlas käesoleva seadusega või kui tüüptingimuse sisu, väljendusviis või esituslaad on ebatavaline või arusaamatu võlaõigusseaduse § 37 lõike 3 tähenduses või kui tüüptingimus kahjustab teist poolt ebamõistlikult võlaõigusseaduse § 42 tähenduses.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 35 lg 1 sätestab, et tüüptingimuseks loetakse lepingutingimust, mis on eelnevalt välja töötatud tüüplepingutes kasutamiseks või mida lepingupooled muul põhjusel ei ole eraldi läbi rääkinud ja mida tüüptingimust kasutav lepingupool (tingimuse kasutaja) kasutab teise lepingupoolle suhtes, kes ei ole seepärast võimeline mõjutama tingimuse sisu.

VÕS § 42 lõige 1 sätestab, et tüüptingimus on tühine, kui see lepingu olemust, sisu, sõlmimise viisi, lepingupoolte huvisid ja teisi olulisi asjaolusid arvestades kahjustab teist lepingupoolt ebamõistlikult, eelkõige siis, kui tüüptingimusega on lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste

tasakaalu teise lepingupoole kahjuks oluliselt rikutud, või kui tüüptingimus ei vasta headele kommetele.

VÕS § 42 lõige 2 sätestab, et ebamõistlikku kahjustamist eeldatakse, kui tüüptingimusega kalduetakse kõrvale seaduse olulisest põhimõttest või kui tüüptingimus piirab teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õigusi ja kohustusi selliselt, et lepingu eesmärgi saavutamine muutub küsitavaks. Tüüptingimust ei vaadelda ebamõistlikult kahjustavana, kui see puudutab lepingu põhilist eset või hinna ja üleantu väärtuse suhet.

Konkurentsiamet on Eleringi poolt 03.10.2024 kooskõlastamiseks esitatud bilansilepingu tüüptingimuste muudatusettepanekud läbi töötanud. Kooskõlastamiseks esitatud elektrienergia bilansilepingu tüüptingimuste muudatusettepanekud ei ole vastuolus VÕS § 42 lõike 1 sätetega. Samuti ei ole kooskõlastamiseks esitatud tüüptingimused vastuolus VÕS § 42 lõike 2 sätetega. Konkurentsiamet on seisukohal, et nimetatud dokument arvestab kehtivast seadusandlusest tulenevate alustega ning ei ole vastuolus EBGL-ist tuleneva regulatsiooniga.

Lisaks on Konkurentsiamet seisukohal, et nimetatud tüüptingimused ei piira teise lepingupoole lepingu olemusest tulenevaid õigusi ja kohustusi selliselt, et oleks küsitav lepingu eesmärgi saavutamine. Kooskõlastamiseks esitatud bilansilepingu tüüptingimused on süsteemihalduri ja bilansihalduri õiguste ning kohustuste osas tasakaalus ning võimaldavad mõlemal poolel realiseerida nii seadusest kui lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi.

EBGL artikkel 7 kohaselt tingimuste või meetodite väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad avaldavad need tingimused ja meetodid internetis pärast koostööametilt või asjaomastelt reguleerivatelt asutustelt saadud heakskiitu, või kui heakskiitu ei ole vaja, siis pärast nende tingimuste või meetodite väljatöötamist, välja arvatud juhul, kui selline teave on artikli 11 kohaselt konfidentsiaalne.

Arvestades eeltoodut ja tuginedes ELTS § 53 lõikele 4 ja § 93 lõige 6 punktile 6

otsustan:

kooskõlastada Elering AS poolt 03.10.2024 Konkurentsiametile esitatud Elering AS elektrienergia bilansilepingu tüüptingimused täies ulatuses vastavalt käesoleva otsuse lisale

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus otsuse või selle osa tühistamiseks esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Lisa: Elering AS elektrienergia bilansilepingu tüüptingimused